

SZKOLENIE WSTĘPNE INSTRUKTAŻ STANOWISKOWY

**Sprzątaczką
– pracownik gospodarczy**

e-book

**Szkolenie wstępne
Instruktaż stanowiskowy**

**SPRZĄTACZKA
– pracownik gospodarczy**

pod red. Bogdana Rączkowskiego

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy
z dnia 27 lipca 2004 r.
w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy
(Dz.U. Nr 180, poz. 1860 ze zm.)

e-book

ODDK Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k.
Gdańsk 2013

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	4
Instruktaż stanowiskowy – zasady ogólne	5
Ramowy program instruktazu stanowiskowego	8
Szczegółowy program szkolenia	9
Szczegółowy program szkolenia na stanowisku pracy sprzątaczką – pracownik gospodarczy	
Wymagania ogólne dla pomieszczenia, stanowiska pracy i pracownika	14
Zagrożenia na stanowisku pracy i sposoby ochrony przed zagrożeniami. Sprzęt ochrony osobistej	16
Zasady bezpiecznej pracy na stanowisku sprzątaczką – pracownik gospodarczy	19
Przepisy prawne	23
Polskie Normy	24

PUBLIKACJE POWIĄZANE TEMATYCZNIE

WPROWADZENIE

Podstawę prawną szkolenia pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy stanowi art. 237³ k.p. i wydane na podstawie art. 237⁵ k.p. rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. Nr 180, poz. 1860 ze zm.).

Instruktaż stanowiskowy jest częścią szkolenia wstępnego (poprzedza go instruktaż ogólny), a zatem pracownik, uczeń lub praktykant muszą go odbyć przed dopuszczeniem do pracy na danym stanowisku.

Cel, zakres i ilość godzin szkolenia zostały określone w programie ramowym w rozporządzeniu. Zgodnie z nowymi zasadami szkoleń na instruktaż stanowiskowy pracowników administracyjno-biurowych narażonych na działania czynników uciążliwych należy przeznaczyć minimum 2 godziny (w programie prezentowanym w opracowaniu nie wyodrębniamy tej zmiany, ponieważ w niniejszym zbiorze nie występują stanowiska administracyjno-biurowe).

Na poszczególnych stanowiskach należy obowiązkowo opracować szczegółowe programy instruktażu.

W zalecanym dla szkoleń opracowaniu przedstawiamy wzorcowy program szczegółowy dla stanowiska pracy **sprzątaczką – pracownik gospodarczy**. Dokładnie omawiamy ogólne wymagania dla tego stanowiska, typowe zagrożenia i zasady bezpiecznej pracy oraz ochrony przed zagrożeniami.

WYMAGANIA OGÓLNE DLA POMIESZCZENIA, STANOWISKA PRACY I PRACOWNIKA

Pomieszczenie pracy

Pomieszczenia pracy powinny odpowiadać poniższym wymaganiom:

- **wysokość** – min. 3 m dla pomieszczeń stałej pracy do min. 2,2 m w przypadku pomieszczeń czasowej pracy,
- **podłoga** – równa, nieśliska, niepyląca i bez progów pomiędzy pomieszczeniami,
- **rozmieszczenie urządzeń**, szaf takie, aby przejścia między nimi wynosiły:
  - 75 cm – w przypadku jednego pracownika (w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się 50 cm),
  - 100 cm – w przypadku konieczności jednoczesnego poruszania się osób w przeciwnych kierunkach,
- **oświetlenie**:
  - **naturalne** – dzienne, najlepiej górne; w przypadku oświetlenia bocznego (okna) powinien być zachowany stosunek wielkości powierzchni okien w świetle ościeżnic do powierzchni podłogi jak 1 : 8 (to znaczy 1 m² okna na 8 m² podłogi),
  - **sztuczne** – (elektryczne)

dla pomieszczeń wewnątrz

- powinno zapewnić równomierne oświetlenie o odpowiednim natężeniu, zarówno ze względu na higienę wzroku, jak i jakość i ilość wykonywanej pracy. Dlatego oprócz oświetlenia ogólnego należy stosować oświetlenie miejscowe zapewniające odpowiednie oświetlenie powierzchni pracy.

Niektóre wymagania dotyczące natężenia oświetlenia w budynku są następujące:

- strefy komunikacji i korytarze – 100 lx,
- schody – 150 lx,
- pomieszczenia higienicznosanitarne – 200 lx,
- pomieszczenia biurowe – 300 lx,
- inne, w zależności od potrzeb – nie mniej niż 100 lx;

w miejscach pracy na zewnątrz

Niektóre wymagania dotyczące natężenia oświetlenia miejsc pracy na zewnątrz:

- drogi wyłącznie dla pieszych – 5 lx,
- chodniki – 20 lx,
- przejścia dla pieszych – 50 lx.

Punkty świetlne powinny być tak rozmieszczone, aby zapewniały odczytanie tablic i znaków ostrzegawczych oraz znaków sygnalizacji ruchu na terenie placu budowy.

- **wentylacja** – naturalna lub mechaniczna albo łącznie jedna i druga w zależności od potrzeb; w przypadku emisji do pomieszczenia dużej ilości pyłów, gazów itp. należy stosować wentylację miejscową – odciągi,
- **temperatura** – w zależności od rodzaju prac (ciężkości) pomieszczenie pracy, w którym znajduje się stanowisko pracy sprzątaczką – pracownika gospodarczego powinno mieć temperaturę w granicach 15–20°C – jednak nie mniej niż 14°C.

Stanowisko pracy

Przez stanowisko pracy rozumie się przestrzeń pracy wraz z wyposażeniem w środki i przedmioty pracy, w której pracownik lub zespół pracowników wykonuje pracę.

Racjonalna organizacja stanowiska roboczego powinna zapewnić bezpieczne i łatwe wykonywanie pracy poprzez odpowiednią ochronę przed czynnikami niebezpiecznymi (urazowymi), szkodliwymi i uciążliwymi (hałas, wibracja, zapylenie, oświetlenie, mikroklimat, duże i zbędne obciążenie pracownika).

Dla sprzątaczką (pracownika gospodarczego) stanowiskiem pracy może być miejsce, w którym odbywa się:

- sprzątanie pomieszczeń biurowych,
- sprzątanie pomieszczeń higienicznosanitarnych,
- sprzątanie kuchni, jadalni, świetlic itp.,
- sprzątanie klatek schodowych,
- sprzątanie magazynów,

- sprzątanie pomieszczeń produkcyjnych,
- sprzątanie i odśnieżanie placów przed budynkami,
- mycie okien,
- mycie naczyń itp.

Wypożyczenie stanowiska pracy

- Narzędzia i materiały pomocnicze
Do sprzątania używa się różnorodnych narzędzi ręcznych (łopaty, grabie, szpachle, narzędzia do rozbijania lodu i usuwania śniegu, miotły itp.), mechanicznych (odkurzacze, myjki mechaniczne itp.) oraz materiałów pomocniczych (ścierki, płyny do mycia i czyszczenia okien, stolarki okiennej, podłóg, ścian, mebli, środki dezynfekujące, drabiny, pomosty itp.).
- Do przechowywania narzędzi i materiałów pomocniczych powinno być wydzielone miejsce zamknięte przed dostępem osób postronnych.
- Część prac może być wykonywana na wysokości.

ZAGROŻENIA NA STANOWISKU PRACY I SPOSOBY OCHRONY PRZED ZAGROŻENIAMI. SPRZĘT OCHRONY OSOBISTEJ

Do zagrożeń na stanowisku pracy sprzątaczką (pracownika gospodarczego) należą:

Czynniki niebezpieczne:

- zagrożenia związane z przemieszczaniem się sprzętu i ludzi,
- zagrożenia związane z właściwościami fizycznymi materiału (ostre krawędzie, śliskie powierzchnie itp.),
- zagrożenie porażeniem prądem elektrycznym – nieodpowiednia instalacja elektryczna,
- zagrożenie pożarem i/lub wybuchem,